

Bergs kommun
Bierjen tjielte

**HÄRJEDALENS
KOMMUN**
HERJEDAELIEN TJIELTE

Egenkontrollprogram för tobaksförsäljning

Berg och Härjedalens miljö- och byggnämnd
mob@berg.se

Värt att veta om egenkontrollprogram

Du som tänker sälja tobaksvaror till konsumenter ska utöva egenkontroll över att försäljningen sker i enlighet med bestämmelserna i lagen om tobak och liknande produkter (2018:2088). Du ska dokumentera kontrollen av verksamheten i ett egenkontrollprogram som är anpassat för din verksamhet. Det är du som näringsidkare som ansvarar för att det finns ett egenkontrollprogram. Programmet bör innehålla försäljningsställets rutiner för att kontrollera ålder, marknadsföring och märkning av tobaksvaror.

Ett egenkontrollprogram fungerar som ett stöd för dig som näringsidkare i egenkontrollen och är ett viktigt underlag för kommunen vid en tillsynskontakt. När du anmäler försäljning av tobaksvaror till kommunen ska du samtidigt bifoga en kopia av ditt egenkontrollprogram.

Försäljningsställe

Namn på försäljningsstället	Gatuadress	
Postnummer och postort	E-post	
Kontaktperson	Telefon	Antal anställda

Ägare

Firmanamn (AB, HB, enskild firma etc.)	Organisationsnummer/Personnummer
---	---

Nedan följer ett förslag på vad ett egenkontrollprogram för försäljning av tobak kan innehålla. Hjälptexten under rubrikerna beskriver lagens försäljningsregler och kryssrutorna är förslag på rutiner som kan vara ett stöd för dig som näringsidkare i egenkontrollen. Det finns också tips på information som inte är försäljningsregler men som kan vara bra att känna till och en hjälp för dig och din personal.

Åldersgräns och ålderskontroll

Den som säljer eller lämnar ut tobak ska vara säker på att kunden har fyllt 18 år. Personen som säljer eller lämnar ut varan, exempelvis expediten i kassan, är personligen ansvarig för att ingen under 18 år får köpa tobak.

Det kan vara svårt att enbart genom utseendet bedöma en ung persons ålder. Ett sätt att försäkra sig om att en person fyllt 18 år är att begära legitimation av alla som ser ut att vara under 25 år. Om kunden inte har fyllt 18 år får tobak inte säljas eller lämnas ut. Varan får heller inte lämnas ut om det finns särskild anledning att tro att tobaken kommer att lämnas över till någon som inte har fyllt 18 år.

Bergs kommun
Bierjen tjielte

**HÄRJEDALENS
KOMMUN**
HERJEDAELIEN TJIELTE

Egenkontrollprogram för tobaksförsäljning

Berg och Härjedalens miljö- och byggnämnd
mob@berg.se

Vilka rutiner har ni för ålderskontroll på försäljningsstället?

- Om vi är osäkra på om kunden har fyllt 18 år frågar vi efter legitimation.
- Vi kontrollerar kundens ålder via födelsedata på legitimationen.
- En ålderssticka (dekal) finns för att underlätta ålderskontrollen.
- Vi rekommenderar att personalen begär legitimation av alla kunder som ser ut att vara under år.
- Om kunden inte kan visa att han eller hon är över 18 år nekar vi köp.
- Om kunden inte visar legitimation på begäran nekar vi köp.
- Om personalen misstänker att varan är avsedd för någon som är under 18 år nekar vi köp.
- Om kunden är påstridig tillkallas en chef eller annan ansvarig personal.
- Annat:

Vilka rutiner har ni för ålderskontroll om försäljningen sker i en webbutik, automat eller liknande?

- Ej aktuellt
- Vid köp från vår webbutik kontrolleras åldern via bankkort eller liknande.
- Polletter eller liknande till automat säljs i kassan med ålderskontroll
- Automaten är placerad så att den kan bevakas kontinuerligt
- Försändelser via post skickas med rekommenderat brev, mottagningsbevis, personlig utlämning eller liknande.
- Försändelser via post innehåller uppgifter om att tobaksvaran inte får lämnas ut till någon som inte har fyllt 18 år.
- Annat:

Bergs kommun
Bierjen tjielte

**HÄRJEDALENS
KOMMUN**
HERJEDAELIEN TJIELTE

Egenkontrollprogram för tobaksförsäljning

Berg och Härjedalens miljö- och byggnämnd
mob@berg.se

Har ni någon rutin för att följa upp hur personalen hanterar kravet på ålderskontroll? I så fall, vilken?

På vilket sätt hanterar ni problematiska situationer, exempelvis om kunden inte kan visa någon legitimation?

Vi informerar personalen om risker som kan uppstå i samband med försäljning av tobak och ger förslag på hur dessa kan hanteras.

Vi utbildar personalen i konflikthantering som inkluderar information om åldersgräns och ålderskontroll.

Annat:

Det är inte tillåtet att sälja cigaretter styckevis eller i förpackningar med färre än 19 cigaretter. Detta för att tobak ska bli mindre tillgängligt för minderåriga.

Har ni någon rutin för att kontrollera att cigaretter inte säljs lösa (styckevis)?
I så fall, vilken?

Bergs kommun
Bierjen tjjelte

**HÄRJEDALENS
KOMMUN**
HERJEDAELIEN TJJELTE

Egenkontrollprogram för tobaksförsäljning

Berg och Härjedalens miljö- och byggnämnd
mob@berg.se

Information om åldersgränsen

Det är bra om försäljningsstället har tydlig information till kunderna om åldersgränsen. Ett sätt att informera om åldersgränsen och samtidigt underlätta för personalen är att sätta upp skyltar och dekaler på försäljningsstället. Skyltar och dekaler kan t.ex. placeras

- vid kassan
- vid hyllan där varorna är placerade
- på entrédörren
- på skyltfönster.

Utbildning och information till personal

En näringsidkare som tillhandahåller tobaksvaror för försäljning till konsumenter ska ge personalen den information och det stöd som behövs för att personalen ska kunna följa tobakslagen och anslutande föreskrifter. På vilket sätt informeras eller utbildas personalen om kravet på ålderskontroll och övriga bestämmelser vid försäljning av tobak?

☐ Vid anställning av ny personal ☐ Personalmöten ☐ Intern utbildning ☐ Extern utbildning ☐ Informations- och utbildningsmaterial ☐ Annat:

Hur ofta informeras eller utbildas personalen om kravet på ålderskontroll och om övriga bestämmelser vid försäljning av tobak?

☐ Intern utbildning ☐ Minst en gång per år ☐ Vi använder en tabell för att notera tidpunkterna för information och utbildning till personalen ☐ Annat:

Bergs kommun
Bierjen tjjelte

**HÄRJEDALENS
KOMMUN**
HERJEDAELIEN TJIELTE

Egenkontrollprogram för tobaksförsäljning

Berg och Härjedalens miljö- och byggnämnd
mob@berg.se

Särskilt stöd till ung personal

Det finns inget ålderskrav i tobakslagen för den som säljer tobak. Däremot måste kassapersonalen vara införstådd med lagen och ha en reell möjlighet att vägra sälja tobak till den som inte är 18 år. I många fall är detta svårt för ung personal.

Vilket särskilt stöd ger ni till ung personal för att hantera svåra situationer i samband med försäljning av tobak?

- Ung personal kan få stöd från erfaren personal under hela arbetstiden.
- Ung personal får extra utbildning och stöd för att hantera svåra situationer.
- Annat:

Krav på varningstexter m.m.

3 kap 1§ Förpackningar till tobaksvaror och örtprodukter för rökning som är avsedda att tillhandahållas konsumenter på marknaden ska förses med texter och illustrationer som upplyser om de hälsorisker som är förenade med bruk av tobak och örtprodukter för rökning samt om rökavvänjning (hälsovarningar).

Tillverkare och importörer ansvarar för att förpackningar till tobaksvaror och örtprodukter för rökning förses med hälsovarningar.

Om en förpackning till en tobaksvara eller en örtprodukt för rökning saknar hälsovarningar, får varan eller produkten inte tillhandahållas konsumenter eller, när det gäller tobaksvaror, detaljhandlare på marknaden. Detsamma gäller om hälsovarningarna inte uppfyller föreskrifter om utformningen av varningarna som har meddelats med stöd av 11 kap. 7 §.

Har ni någon rutin för att kontrollera att tobaksvarorna som tillhandahålls är korrekt märkta? I så fall, vilken?

Bergs kommun
Bierjen tjjelte

**HÄRJEDALENS
KOMMUN**
HERJEDAELIEN TJIELTE

Egenkontrollprogram för tobaksförsäljning

Berg och Härjedalens miljö- och byggnämnd
mob@berg.se

Marknadsföring

Det är endast tillåtet att marknadsföra tobaksvaror inne på försäljningsstället genom att tillhandahålla tobaksvarorna till försäljning och genom kommersiella meddelanden i tobaksvarornas närhet. Meddelandena får inte vara påträngande, uppsökande eller uppmana till bruk av tobak.

Har ni någon rutin för att kontrollera att marknadsföringen på försäljningsstället är tillåten? I så fall, vilken?

Underskrift

Ort och datum
Underskrift (behörig firmatecknare)
Namnförtydligande

Vi behöver spara och behandla personuppgifter om dig, så som namn, personnummer, adress, telefonnummer. Vi har fått dina uppgifter från dig. Vi tillämpar vid var tid gällande integritetslagstiftning vid all behandling av personuppgifter. Den rättsliga grunden för att behandla dina personuppgifter är enligt DSF artikel 6.1 c) "Behandlingen är nödvändig för att fullgöra en rättslig förpliktelse som åvilar den personuppgiftsansvarige". Dina uppgifter kommer att sparas 3 år efter verksamhetens upphörande. Vi kan komma att dela dina personuppgifter med annan tredje part, förutsatt att vi är skyldiga att göra så enligt lag. Däremot kommer vi aldrig att överföra dina uppgifter till ett land utanför EU utan att meddela dig först. Kontaktuppgifter och övrig information om GDPR i Bergs kommun hittar du på vår hemsida: www.berg.se/gdpr. Personuppgiftsansvarig är Bergs kommun, Berg och Härjedalens miljö- och byggnämnd, Box 73, 845 21 Svenstavik. Du har rätt att kontakta oss om du vill ha ut information om de uppgifter vi har om dig, för att begära rättelse, överföring eller för att begära att vi begränsar behandlingen, för att göra invändningar eller begära radering av dina uppgifter. Detta gör du enklast genom att kontakta oss på Bergs kommun, Box 73, 845 21 Svenstavik, tel. 0687-161 00. Du når kommunens dataskyddsombud med samma kontaktuppgifter. Om du har klagomål på vår behandling av dina personuppgifter har du rätt att inge klagomål till tillsynsmyndigheten.

Bergs kommun
Bierjen tjielte

HÄRJEDALENS
KOMMUN
HERJEDAELIEN TJIELTE

Egenkontrollprogram för tobaksförsäljning

Berg och Härjedalens miljö- och byggnämnd
mob@berg.se

Utdrag ur lag om tobak och liknande produkter (2018:2088)

Egenkontroll

5 kap. 6 § Den som bedriver tillståndspliktig försäljning av tobaksvaror eller gränsöverskridande distansförsäljning ska utöva särskild kontroll (egenkontroll) över försäljningen och ansvara för att det finns ett för verksamheten lämpligt egenkontrollprogram.

Berörda myndigheter

Folkhälsomyndigheten är central tillsynsmyndighet för frågor kring ålderskontroll och varningstexter.

Konsumentverket är central tillsynsmyndighet för frågor kring marknadsföring. *Skatteverket* ansvarar för frågor kring beskattning. I vissa fall är dock *Tullverket* beskattningsmyndighet. *Tullverket* ansvarar bl.a. också för kontroll av åldersgräns vid införsel från EU-land och import från ett tredje land. *Länsstyrelsen* ansvarar regionalt inom länet för samordning och viss tillsyn. *Kommunen* och *polisen* ansvarar lokalt för omedelbar tillsyn över handeln med tobaksvaror. *Polisens* primära uppgift är att ingripa mot brott som har begåtts, medan *kommunens* uppgift är framåtsyftande och ska säkerställa att regelsystemet följs i framtiden.

Mer information

För mer information om och anslutande föreskrifter, kontakta din kommun.

Åldersgränsdekaler samt utbildnings- och informationsmaterial om tobakslagens bestämmelser finns att beställa på Folkhälsomyndighetens webbplats www.folkhalsomyndigheten.se/tillsyn.

Lagen om tobak och liknande produkter finns att läsa på www.riksdagen.se.

Egenkontrollprogram för tobaksförsäljning

Information till personalen

Det är viktigt att din personal vet vilka regler som gäller vid försäljning av folköl, och varför reglerna finns. Ett sätt att försäkra sig om detta är att du informerar personalen en gång per år. Ny personal bör dessutom få en genomgång när de anställs. Kom ihåg att både berätta vad lagen säger och beskriva hur era rutiner ser ut.

För att komma ihåg när du har informerat din personal kan det vara bra att fylla i deras namn i en tabell, se exempel nedan. De bör själva få fylla i datumet då de senast deltog i ett informations- eller utbildningstillfälle.

Namn	Datum 1	Datum 2	Datum 3	Datum 4